

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 18.06.20 20 р. № 531/2/99-00-04-11-03-02 На № _____ від _____ 20 _____ р.

Верховна Рада України

народному депутату України
Іллі Киві

Шановний Ілле Володимировичу!

Державна податкова служба України розглянула Ваше звернення народного депутата України від 03.06.2020 № 158д9/15-2020/65940 (вх. ДПС № 462/2 від 03.06.2020) та повідомляє таке.

Стосовно надання пояснень директора Департаменту електронних сервісів (п. 2 запиту) інформую, що пояснення із зазначеного питання від директора зазначеного Департаменту не отримувались у зв'язку з відсутністю підстав для отримання таких пояснень, а отже – не можуть бути надані.

Стосовно надання інформації про виконання технічного завдання та підстав для цього (п.п. 3, 6, 9 запиту) інформую, що починаючи з травня 2020 р. ДПС України з метою повного і своєчасного виконання покладених на неї завдань запроваджено систематичний аналіз практики адміністрування податків. В ході вивчення в межах такого аналізу поточної роботи ІТС «Податковий блок», складовою якої є, в т.ч. і Система моніторингу критеріїв оцінки ризиковості (СМКОР) ДПС України спільно з СБУ були виявлені випадки некоректної роботи алгоритмів СМКОР, що не відповідали вимогам Порядку зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних (Порядок), затвердженого постановою КМ України № 1165 від 11.12.2019.

Внаслідок цього податкові накладні деяких суб'єктів господарювання (СГ), у діяльності яких спостерігалися явні ознаки проведення ризикових операцій, а саме – невідповідність кодів товарних позицій при придбанні та продажу – реєструвались в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) навіть у випадках, коли такі СГ на момент подання податкової накладної на реєстрацію вже мали статус ризикових, встановлений рішенням відповідної регіональної комісії контролюючого органу. Порядок дійсно передбачає перелік підстав, за наявності яких податкова накладна СГ підлягає реєстрації навіть за умови наявності у такого СГ статусу ризикового (п. 3 Порядку):

К
Державна податкова служба України
531/2/99-00-04-11-03-02 від 18.06.2020

№ з/п	Підстава	Коментар
1.	1) податкова накладна, яка не підлягає наданню отримувачу (покупцю) та/або складена за операцією, звільненою від оподаткування;	Операція не несе ризиків, оскільки покупець не формує за такою операцією податковий кредит, що може бути використаний для зменшення податкових зобов'язань з ПДВ
2.	2) обсяг постачання, зазначений платником податку в податкових накладних / розрахунках коригування (крім розрахунків коригування, поданих для реєстрації в іншому місяці, ніж місяць, в якому вони складені), зареєстрованих у Реєстрі в поточному місяці, з урахуванням поданої для реєстрації в Реєстрі податкової накладної / розрахунку коригування, становить менше 500 тис. гривень за умови, що обсяг постачання товарів/послуг, зазначений у них у поточному місяці за операціями з одним отримувачем - платником податку, не перевищує 50 тис. гривень, сума податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), сплачена у попередньому місяці, становить більше 20 тис. гривень, та керівник - посадова особа такого платника податку є особою, яка займає аналогічну посаду не більше ніж у трьох (включно) платників податку;	Операція є надто дрібною, щоб ризики від реєстрації податкової накладної завдали суттєвої шкоди, а тому застосування такого механізму, як зупинення реєстрації податкової накладної, неадекватно потенційній шкоді.
3.	3) одночасно виконуються такі умови: загальна сума податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), сплачена за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому складено податкову накладну/розрахунок коригування, платником податку та його відокремленими підрозділами, якими подано податкову накладну/розрахунок коригування на реєстрацію в Реєстрі, становить більше 1 млн. гривень; значення показника D , розрахованого згідно з цим підпунктом, становить більше 0,05. Показник D розраховується за такою формулою: $D = S/T$, де S - загальна сума сплачених за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому складено податкову накладну/розрахунок коригування, сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків і зборів, контроль за справлянням яких покладено на ДПС, платником податку та його відокремленими підрозділами; T - загальна сума постачання товарів/послуг на митній території України, що оподатковуються за ставками 0, 20 і 7 відсотків, зазначеними платником	Операція здійснюється платником, що за попередні 12 місяців до проведення операції, за якою реєструється податкова накладна: • сплатив сукупно більше 1 млн. грн. ПДВ (без урахування ПДВ, сплаченого при ввезенні товарів на митну територію України); • має податкове навантаження (відношення суми сплачених ним податків до обсягу поставлених ним товарів та послуг) більше 5%; • сума ПДВ за усіма операціями у періоді, за який подана на реєстрацію податкова накладна (включаючи і суму ПДВ, зазначену у такій накладній), не перевищує суму ПДВ, зазначену у податкових накладних за будь який один місяць з 12 попередніх місяців

	податку в податкових накладних/розрахунках коригування, зареєстрованих у Реєстрі за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому складено податкову накладну/розрахунок коригування; значення показника Р є меншим, ніж значення, розраховане за такою формулою: $P = P_m \times 1,4$, де Р - сума податку на додану вартість, зазначена платником податку в податкових накладних/розрахунках коригування, зареєстрованих у Реєстрі у звітному (податковому) періоді, з урахуванням поданої на реєстрацію в Реєстрі податкової накладної/розрахунку коригування; P_m - найбільша місячна сума податку на додану вартість, зазначена у податкових накладних/розрахунках коригування, зареєстрованих платником податку в Реєстрі за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю, в якому складено податкову накладну/розрахунок коригування.	більше, ніж в 1,4 рази. <i>Фактично, цей критерій визначає платника, як такого, що показниками своєї діяльності доводить свою добросовісність та має достатньо активів, щоб можна було забезпечити стягнення в подальшому податкових зобов'язань у випадку їх несплати.</i>
4.	4) у податковій накладній/розрахунку коригування відображена операція з товаром за кодом згідно з УКТЗЕД та/або послугою за кодом згідно з Державним класифікатором продукції та послуг, які зазначені у таблиці даних платника податку, врахованій контролюючим органом.	Комісія контролюючого органу прийняла для врахування таблицю операцій платника податків, згідно із якою така операція є допустимою (наприклад, в ході виробництва відбувається перетворення сировини з одним кодом на готову продукцію з іншим)

Проте, вивчення показників роботи зазначених СГ дало підстави для висновку, що їхні операції не відповідають жодній із наведених вище умов: за ними формується податковий кредит, вони не є дрібними, вони не передбачені врахованою регіональною комісією контролюючого органу таблицею, та СГ, що здійснює реєстрацію податкової накладної, не відповідає розрахунковим показникам податкового навантаження та допустимого приросту обсягу поставки одночасно. Крім того, частина таких СГ фігурувала у кримінальних провадженнях щодо участі у розкраданні коштів та внесенні завідомо неправдивих даних до реєстраційних документів. Тим не менше, накладні, подані на реєстрацію зазначеними СГ, ідентифікувалися ІТС «Податковий блок» як такі, що підлягають безумовній (тобто – без врахування будь-яких ознак ризиковості) реєстрації.

Враховуючи викладене, було здійснено вивчення записів системних журналів реєстрації стану показників, що ведуться ІТС «Податковий блок» (так звані «системні логи»). В результаті було встановлено, що показники, розраховані ІТС «Податковий блок» для оцінки відповідності поданої на реєстрацію накладної критеріям безумовної реєстрації, є абсурдними нормативно та методологічно (з точки зору визначених чинним законодавством принципів і методології справляння ПДВ, такі

показники існувати не можуть). Так, по одному з СГ було встановлено, що розраховане ІТС податкове навантаження у нього складає **83 542%** (показник **D**), при цьому обсяг операцій за попередні 12 місяців становить **1 197,00 грн.** (показник **S**), а обсяг нарахованого за цими операціями ПДВ – **98 млн.(!) грн.** (показник **Pm**), при сумі сплаченого за попередні 12 місяців ПДВ (і податків взагалі) – **1 млн. + 1 грн.**

Подальший аналіз роботи ІТС дозволив зробити висновок, що причиною формування таких показників є алгоритм оброблення ІТС розрахунків корегування, поданих на реєстрацію відповідними СГ. На сьогодні Системою електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ), як частиною ІТС «Податковий блок», використовуються, переважно, два основні типи документів про господарські операції платників – **податкова накладна та розрахунок корегування**. У податковій накладній зазначаються показники господарської операції, в т.ч. сума нарахованого ПДВ, а у розрахунку корегування – зміна таких показників, що відбулася після реєстрації відповідної податкової накладної (наприклад, при перегляді ціни, повному, або частковому поверненні товарів тощо). Опрацьовуючи поданий на реєстрацію розрахунок корегування, який передбачав зменшення обсягу поставки товарів та нарахованого на суму такої поставки ПДВ, зазначеного у податкових накладних, зареєстрованих у попередніх періодах, ІТС застосовувала два різні алгоритми:

- опрацьовуючи суму зменшення обсягу поставки (впливає на показник **S**), ІТС зменшувала показники обсягу поставки у тому податковому періоді, до якого відносилась податкова накладна, яка корегувалась – відповідно, зростали показники податкового навантаження;
- опрацьовуючи показник зменшення суми ПДВ, нарахований на такий зменшений обсяг поставки, ІТС зменшувала суму ПДВ, нараховану у періоді, в якому здійснювалась реєстрація розрахунку корегування – відповідно, сума ПДВ у періоді, від якого розраховувався допустимий приріст (показник **P**), залишалась незмінною, а отже, виникала можливість використовувати такий розрив, і здійснювати безумовну реєстрацію податкових накладних в обсягах, що розраховувались від невідкоригованої (і, відповідно, не зменшеної) суми ПДВ попереднього періоду.

Якщо б алгоритм ІТС працював методологічно і нормативно коректно, і показники обсягу та нарахованого на цей обсяг ПДВ у розрахунку корегування враховувалися б в одному періоді, як це і передбачено Порядком, то визначення ІТС податкових накладних, що подавалися на реєстрацію зазначеними вище СГ, як таких, які підлягають безумовній реєстрації, було б неможливим – спрацьовувала б невідповідність або податкового навантаження **D** (розраховувалося б до більшого обсягу операцій з постачання товарів (послуг)), або показника приросту обсягів ПДВ **P** (розраховувався б до меншого обсягу ПДВ). Але через те, що зазначена невідповідність алгоритму ІТС «Податковий блок» вимогам Податкового кодексу України та Порядку не була усунута раніше – це дозволило ряду СГ імітувати відповідність ознакам безумовної реєстрації та реєструвати в ЄРПН податкові накладні з явними ознаками ризикових операцій. Попередньо визначена сума ПДВ за такими накладними перевищує 300 млн. грн., але ця цифра не є остаточною і може

Містять конфіденційну інформацію про договірні
Відносини

Містять конфіденційну інформацію про договірні
відносини

Звернення ДПС знайшло повне розуміння Виконавця, і, завдяки фаховій підтримці СБУ та Міністерства цифрової трансформації України, необхідні роботи були здійснені у найкоротші терміни. Починаючи з 01.06.2020 виявлена невідповідність алгоритму вимогам Порядку усунута, що дозволяє здійснювати ефективне адміністрування ПДВ відповідно до положень чинного законодавства.

Відповідно, в результаті виконання зазначеної у запиті заявки роботу ІТС «Податковий блок» було приведено у відповідність із вимогами чинного Порядку.

Стосовно надання порівняльної таблиці щодо внесених змін (п. 5 запиту), надаю інформацію згідно з запропонованою формою:

№ з/п	Було	Стало
1.	При автоматизованій обробці розрахунків коригування (РК) обсяги постачання товарів (робіт, послуг) та суми нарахованого на зазначені обсяги ПДВ враховувались у <i>різних</i> періодах, що <i>не відповідає</i> вимогам Порядку та призводило до можливості проведення операцій із формування податкового кредиту з ознаками фіктивності з використанням процедури безумовної реєстрації податкових накладних (ПН).	При автоматизованій обробці розрахунків коригування (РК) обсяги постачання товарів (робіт, послуг) та суми нарахованого на зазначені обсяги ПДВ враховуються в <i>одному</i> періоді, що <i>відповідає</i> вимогам Порядку та підвищило ефективність протидії формуванню податкового кредиту з ознаками фіктивності.

Стосовно надання інформації про час внесення змін (п. 8 запиту), надаю інформацію згідно запропонованого формату: 31.05.2020 16:00

Стосовно надання інформації щодо економічного обґрунтування та щодо погодження внесених до ІТС змін (п.п. 10, 11 запиту) повідомляю, що діючим законодавством не передбачено складання таких документів та проведення вказаних процедур у випадках приведення діяльності органу державної влади у відповідність із вимогами діючого законодавства, при цьому ч. 2 ст. 19 Конституції України визначено, що органи державної влади, їх посадові особи діють на підставах, в межах та у спосіб, визначений законом. Разом з тим, про проведену роботу із приведення алгоритмів ІТС «Податковий блок» у відповідність із вимогами діючого законодавства поінформовано тимчасову слідчу комісію ВР України (лист ДПС від 03.06.2020 № 470/99-00-04-02, копія якого додається). При цьому ДПС України забезпечить всебічне сприяння тимчасовій слідчій комісії та правоохоронним органам у встановленні кола осіб, що використовували виявлену помилку алгоритму ІТС «Податковий блок» у протиправних цілях, а так само осіб, що надавали, або надають допомогу таким особам у їх протиправній діяльності.

Щодо порушення прав платників податків, то інформую, що внесені зміни жодним чином не обмежують права будь-якого суб'єкта господарювання на здійснення реєстрації податкових накладних, або розрахунків коригування до них. Разом з тим, в результаті приведення алгоритмів роботи ІТС «Податковий блок» у відповідність із вимогами чинного законодавства, ряд суб'єктів господарювання, що здійснювали у січні – травні поточного року операції з формування податкового

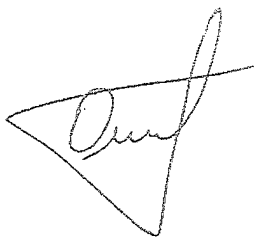
кредиту з ПДВ з ознаками фіктивності, втраять можливість уникати передбаченого Податковим кодексом України контролю таких операцій на наявність ознак ризиковості.

Інформую, що серед суб'єктів господарювання, які використовували описану вище невідповідність алгоритму роботи ІТС «Податковий блок» вимогам чинного законодавства для безумовної реєстрації податкових накладних за операціями з ознаками фіктивності, присутні, зокрема, ТОВ «Р» щодо якого ДПС України отримано низку запитів від правоохоронних органів (копії запитів додаються) про участь зазначеного суб'єкта в операціях, що мали своїм наслідком ненадходження до бюджету податків в особливо великих розмірах, а так само – розкрадання майна підприємств реального сектору економіки. Зокрема, 13.05.2020 ГУ НП у м. Києві надіслано до ДПС України запит № 9374/125/23/3-20/15 у кримінальній справі № _____, яким ДПС України поінформовано, що ТОВ «Р» фігурує у справі про розкрадання майна в особливо великих розмірах, виступаючи, за оцінкою слідчих національної поліції, розповсюджувачем схемного кредиту, при цьому у листі міститься вимога до ДПС України про вжиття заходів з припинення цим суб'єктом реєстрації податкових накладних. Відповідно, розглядати вжиті ДПС України заходи як порушення прав платників податків можна лише за умови, що вищеописана діяльність ТОВ «Р» буде вважатися законним правом цього платника, з чим ДПС України у жодному разі погодитись не може.

Додатки: на 310 арк., в 1 прим.

З повагою

Заступник Голови

Євген ОЛЕЙНИКОВ